

מעלה מעלה

במעלות התורה והחסידות

38

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 1-800-20-18-18 (שיחת חינוך) או בטל: 073-7078388 כל יום בשעות הערב (שלוחה 2)

התחלה שאחרי התחלה

רבבות בני הישיבות שוקדים בימים אלו על תלמודם מתוך חשקת התורה, ותחושה של קרבת אלוקים. זמן החורף זה עתה התחיל, דפי הגמרא עדיין מדיפים ניחוח משכר השמור לספרים חדשים שעדיין לא הספיקו להתיישן על המדף, אווירת ההתחדשות שולטת בכל והידיעה שלפנינו עוד חודשים ארוכים וגדושים בלימוד פורה ומעמיד מחייבת את כולם להישאר על הרכבת המהירה, להיאחז בקרקעית בכל הכח, ולהימנע מנפילה מוקדמת חלילה.

אבל גם בזמנים אלו כדאי לזכור שההתחדשות אינה נצחית. טבעו של עולם הוא שכל דבר חדש מאבד במהרה את הברק המיוחד שלו, והופך לשגרתי ומשעמם.

חז"ל הזהירו אותנו על כך והדריכו אותנו: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", וזהו הסוד הקיומי של עולם התורה. לולא תחושת ההתחדשות המתמדת, אף אחד אינו יכול לשקוד על תלמודו לאורך ימים ושנים. החכמה היא לתלות את החידוש לא רק בזמנים כאלו ואחרים אלא לייצר אותו גם בתוך השגרה האפורית שעלולה להפוך חלילה לשוחקת.

בתורה הראשונה המופיעה בספרה"ק ישמח ישראל (ממלך לכל בחור לעיין ולהתבשר ממתק לשוננו), מביא הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר זיע"א, את הנושא של ההתחדשות החוזרת והנשנית הן בנושא של עבודת ה', חזרה בתשובה והליכה מחודשת בדרכי ה', והן בחלק של לימוד התורה כשהתורה נפתחת במילה 'בראשית' המרמזת לנו על ב' ראשית - היינו שתי התחלות. התחלה אחרי התחלה.

כיצד עושים זאת בפועל? איך מתחדשים ושומרים על כח ההתחדשות שימשך לפכות בנו יום יום ושעה שעה? הרבה דרכים למקום, והדרך המתאימה לפלוני אינה בהכרח זו המתאימה לפלמוני. כל אחד וסגנון החשיבה שלו, כל אחד ותרבות הרגשות המניעים אותו ומפעילים את מעשיו. יש שיאמרו שכתובת חידושי תורה היא זו שמסייעת להם לשמור על התחדשות וחיוניות, ויש שדווקא כתיבת סיכומים תשמור עליהם רעננים לאורך ימים. חלק מהבחורים בוודאי ימצאו טעם וחשק בלימוד עצמי של הרשב"א או הריטב"א לכל אורכה של המסכת, ואחרים יקבלו כח וחיות דווקא מלימוד בקיאותי נרחב של מסכת אחרת בנוסף על המסכת הנלמדת בישיבה.

התפקיד של כל בחור הוא למצוא את ההתחדשות שלו, לאתר את הבטרייה המתאימה שתוכל להעניק לו כח לפעול לאורך זמן, ולהתקדם עם הכח האישי שלו עד שיעלה ויפרח לאילן נושא פירות בס"ד.

יה"ר שנוכה לקיים זאת בפועל

העורך

כ"ק מרן
אדמו"ר
מלעלוב
זצוק"ל

"כאשר באה ועומדת הבחינה של שמירת הנפש,
אזי על כל אחד ואחד לדעת 'כי חסיד אני' ואין לו
חס ושלום שום שייכות אל הרחוב"

שכונת היש דורשים היא, כי אנשי דורו של נח היו רשעים, וכדי שחלילה לא יפול ממדיגתו ולא יתחבר לרשעים התהלך נח בבחינת יוגבה לבו בדרכי ה' ובבחינת בשבילי נברא העולם, וזה צדיק תמים היה בדורותיו, שבדורותיו היה נחשב בעיני עצמו לצדיק כנ"ל, אבל זה ההנהגה הייתה רק בדורו של נח, אבל דורו של אברהם אבינו ע"ה בין הצדיקים לא היה נחשב לכלום, פירוש שהיה מתהלך בבחינת האחרת של 'אנוכי עפר ואפר', כי כן הוא דרך העבודה, פעמים בבחינת 'אנוכי עפר ואפר' ופעמים בבחינת 'בשבילי נברא העולם'...

...והנה בזמנינו משמשים שני הבחינות האמורות בכפיפה אחת, מצד אחד דורו של אברהם אבינו ע"ה ומאידך גיסא רח"ל דור המבול, שכאשר נמצאים בין כתלי הישיבה במחיצת בחורים העוסקים בתורה ויראת שמים היא בחינת דורו של אברהם אבינו ע"ה, אבל חלילה לפעמים יוצא האדם למקומות שאינם טובים לרחובות מכווערים שם משמשת בחינת דור המבול.

נמצא שנמצאים בבית המדרש או בין כתלי הישיבה, צריך האדם לדעת כי כל אחד ואחד חשוב הוא ממנו, וכפי שמביא הרמב"ן באגרתו הידועה שאם יחשב האדם במה יש לו להתגאות יוכח לנכון כי מאומה בידו וחברו עולה עליו במעלתו, אבל כשיצא האדם מד' אמות של הלכה לרחובה של עיר, והרחוב הרי אינו כפי שצריך להיות, אזי שם מוטלת עליו החובה להתנהג בבחינת 'יוגבה לבו בדרכי ה', וכפי שהבאנו לעיל עה"פ 'שמרה נפשי כי חסיד אני', שכאשר באה ועומדת הבחינה של שמירת הנפש, אזי על כל אחד ואחד לדעת 'כי חסיד אני' ואין לו חס ושלום שום שייכות אל הרחוב.

שיחת קודש לבחורי הישיבות,
פתיחת זמן חורף תשמ"ח.

איתא בקרא אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו וגו' (בראשית ו, ט), וברש"י הק' הביא 'יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, עכ"ל.

הקושיא ידועה למה במקום שאפשר לדרוש לשבח יש שדרשוהו לגנאי, ובספרה"ק ישמח ישראל הביא בשם אביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א לפרש על פי דברי קדשו של הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זיע"א אשר דבר בקדשו על מאמר חז"ל (סנהדרין לז) לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם, היינו שצריך האדם להחשיב ולרומם את עצמו, ומאידך גיסא מצינו באברהם אבינו ע"ה שאמר על עצמו (בראשית יח, כז) ואנוכי עפר ואפר, היינו בחינת ענווה ושפלות.

וביאר הרב ר' בונם שכל אדם מישראל צריך שיהיו לו שני הבחינות האלו, הבחינה האחת 'אנוכי עפר ואפר', והשנית 'בשבילי נברא העולם', דהנה כשבא לידי גאות והתנשאות צריך לזכור מאין באת ולאן אתה הולך על מנת להכניע ולכוף את יצרו, וזהו בחינת 'אנוכי עפר ואפר', ומאידך גיסא כשהאדם שבור ברוחו ובנפשו, ומדמה כי חלילה אבד נצחי ותולדתי מה; כי הלא רבה קלקלתו ומה תועלת יש בתורתו ובתפילתו ואיך יבא אל שער המלך בלבוש שק, וגם זה רעה חולה מעצת היצר הרע הוא אשר אורב לנפש האדם להביאו לידי יאוש ועצבות, ואז חלילה יפול הנופל לגמרי בחבלי היצר, ואז צריך האדם להתחזק כאמרם ז"ל (סנהדרין לז) בשבילי נברא העולם, כי יש תקווה לאחריתו וחשיבות גדולה נודעת בשמים לעבודתו... ועל דרך ענין זה מביא הרה"ק בעל 'ישמח ישראל' בשם אביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א לבאר

עלון מעלה מעלה

יוצא ע"י 'מוקד הישיבה'

המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד'

1-800-20-18-18

או בטל: 073-7078388 (שלוחה 2)

מרגל'א בפומי'א

מאין יבוא הדבקות וההתלהטות
בנפשתינו עמו יתברך ועם תורתו אם
לא נשעה אל גדולתו ואל דוממותו...

רמח"ל

"הישיבה החדשה לא מתאימה לי"

שאלה שהתקבלה במערכת

יש לך שאלה?

הכתובות למכתבים ושאלות: עלון מעלה מעלה
ת.ד. 43064 ירושלים פקס: 077-5558983

לכבוד מערכת 'מעלה מעלה' שלום רב

בחודש אלול האחרון התחלתי ללמוד בשעה טובה בישיבה גדולה. ברוך ה' התקבלתי לאחת הישיבות הטובות ביותר, מה שכמונב מאוד שימח אותי ואת ההורים שלי.

הבעיה שכלל שעובר הזמן אני מתחיל להרגיש שאני לא נמצא במקום המתאים לי. כל הסגנון בישיבה, גם בלימודים וגם באופן כללי, שונה מאוד מהסגנון האישי שלי. אני מרגיש כמו נטע זה, ולא מבין איך הגעתי למקום שבו אף אחד לא מבין אותי ואף אחד לא מדבר אתי בשפה שלי. מצד אחד אני רוצה לעבור לישיבה אחרת, אבל מצד שני אני מבין שאף ישיבה טובה לא תקבל אותי באמצע הזמן. אני חושש שאם אשאר כאן עד סוף השנה, אני עלול להתייבש ולנבול.

אשמח אם תוכלו לייעץ לי מה לעשות עם המצב הזה.

תודה מראש, יוסף ק.

שלום לך יוסף היקר. האמת היא שבתחילה שקלנו לענות לך באופן פרטני על השאלה ששלחת לנו, כי לרוב הבחורים היא לא נוגעת. בכל זאת החלטנו להעלות את השאלה ואת התשובה על גבי הגיליון, כי ישנם בחורים רבים שמרגישים כמוך, גם אם הרוב לא מרגישים כך. במוקד הישיבה אנחנו מקבלים פעמים רבות שאלות דומות, ולכן החלטנו שהתשובה לפנייתך תהיה פומבית.

לפני שנתחיל לדבר על המצב הקיים ואיך מתמודדים אתו, כדאי שנבהיר ונדגיש כבר בשלב הראשון את מה שחשוב לדעת במקרה הזה ובכל מקרה אחר שבו יש לנו קשיים כאלו ואחרים: אם הקדוש ברוך הוא שם אותך בישיבה בה אתה

לומד, סימן הוא שכך היה צריך להיות. זה בדיוק המקום שבו אתה אמור להיות, כי אם לא, הקדוש ברוך הוא היה מסובב את העניינים באופן שיגרום לך להגיע לישיבה אחרת. זה בסיס ראשון והכרחי באמונה בה: "אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו בורא ומנהיג את כל הברואים, והוא לבדו עשה, עושה ויעשה לכל המעשים".

דבר נוסף שחשוב לדעת הוא שאין דבר כזה "ישיבה בסגנון שלך". אי אפשר להתאים לכל בחור ישיבה בסגנון האישי שלו. חז"ל אמרו שכשמו שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות. אי אפשר להגיע למצב שבו ישיבה אחת מתאימה באופן מלא לסגנון המתאים של כל אחד ואחד מהבחורים הלומדים בה. גם אם תחליט לעזוב את הישיבה בה אתה לומד, ותעבור לישיבה אחרת, אף אחד לא מביטח לך שהיא אכן תתאים לך באופן מלא. בכל מקום יהיו חלקים ונושאים שבהם תצטרך להתאים את עצמך לישיבה, כי הישיבה לא תוכל להתאים את עצמה אליך.

ולסיום: במקום להתעסק ולהשקיע את הראש בשאלה כיצד להתמודד עם העובדה שאתה נמצא בישיבה שלא מתאימה לך, עדיף שתתחיל להעסיק את עצמך בחלקים החיוביים, ותבין שלא כל דבר בעולם אפשר וצריך לשנות. גם בישיבה שקצת פחות דומה לסגנון שהיית מעדיף יכולה להיות מקום נפלא. אלפי בחורים כבר התמודדו עם מצבים דומים לפניך, ורבים מהם הצליחו להסתגל לשינויים ולהיות מכל רגע במקום שבו הרגישו בהתחלה זרים ולא שייכים.

ברור הדבר שאם תמשיך לעסוק בשאלת השייכות למקום, ותחפש עוד ועוד סיבות למה המקום לא מתאים לך, בסופו של דבר אכן תמצא שהמקום לא מתאים לך ולא תצליח להסתגל אליו. מנגד, אם תנסה להתרגל לישיבה החדשה, תתחיל למצוא בה את הדברים החיוביים והמתאימים לך, ייתכן שבעוד חודשים אחדים לא תצליח להיזכר מה גרם לך לשלוח שאלה מסוג זה למערכת 'מעלה מעלה'.

צריך עיון

הזוכים בהגרלה

הבה"ח אסף פרץ נ"י (ישיבת רמות אשכול)
הבה"ח מרדכי זילברברג נ"י (ישיבת תהילת שלמה)
בין כותבי התשובות המנובחות תערוך הגרלה
על שני כרכי משנה ברורה בהוצאת 'דרשו' לשני זוכים
(ב"כ לכ"א, חלקים לפי בחירת הזוכה).

ועוד כתב הבה"ח מרדכי זילברברג ששקולה צדקה כנגד כל המצוות. ולכן מצילתו מן העבירה.

הבה"ח יעקב שם חיים פלק, שמעון סגל, בצלאל שיי ועוד כתבו בצדקה הרי הוא מעיד שהכל מהקב"ה ויש בזה עניין של אמונה שהפגיעה באמונה היא שורש החטא, שהרי אם היה מאמין לא היה חוטא, ובצדקה מתקן את עניין האמונה. וכן כתב הבה"ח שלום אריה אייזנברג בשם האדמו"ר מנדבורנה.

הבה"ח אליה עוגסי כתב שמשום שהצדקה מחיה את המקבל וכנגד זה היא סוגלה לאדם לחיותו להצילו ממות שמביא עליו העבירה וכמו שמצאנו צדקה תציל ממוות.

הבה"ח יוסף אריה וידר הוסיף שזכות העני שמתפלל עליו מצילתו מן הייסורין.

הבה"ח חזקי וינמן השיב שנתנית הצדקה מעוררת את האדם לתשובה, וזה הסיבה שניצול מהעבירה.

כמו"כ נשלחו תשובות רבות נוספות למערכת, אנו מתנצלים בפני אלו שתשובותיהם לא הספיקו להיכנס לגיליון זה ואי"ה עוד חזון למועד לפרסמן...

וכן תפילה מובן שיש לה כח מיוחד במה שהאדם מבקש מהקב"ה. אבל צדקה מה היא שונה מכל המצוות שיש לאדם ובמה כוחה לבטל הגזירות.

הבה"ח שלום זכריה הר אבן, אליהו שפרינג, א.ה.מ, יוסף אריה וידר, אברהם פנחס ממן, דוד קוזליק ואברהם מורגנשטרן כתבו ליישב שעניין הצדקה הוא מידה כנגד מידה וכמו שאיתא כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים [שבת קנ"ו ע"ב]. וזהו מידה כנגד מידה על מה שריחם על אחרים. עוד הוסיפו לכתוב שבצדקה יש עניין שהולך בדרכי ה', ובזה הוא זוכה לדרכי טובו, ולפי"ז ה"ה בחסד שהולך בדרכי הקב"ה, וזכאי למידה כנגד מידה לחסדי ה'.

הבה"ח משה סירוקה יצחק קליף, שמעון ריזל, חיים הול ועוד... הוסיפו דבנתנית צדקה יש עניין של מעביר על מידותיו משום שנתנית הכסף קשה לאדם ומשום כך מעבירין לו על כל פשעיו.

יש שכתבו שמשום שנתנית צדקה קשה לאדם, א"כ יש פה מעין ייסורים וזו הסיבה שמעבירין לו את הייסורין שהיו צריכים להגיע כעונש על העבירה, וכן הביאו מב"ב דף י' שנתנית צדקה מצלת מהייסורים ומדינה של גיהנום. וכן מובא ברש"י כי תשא שנתנית צדקה היא כופר נפש להציל האדם.

שינוי בסנהדרין דף ל"ח ע"ב 'תנו רבנן אדם נברא בערב שבת, ומפני מה שלא יהיו צדוקים אומרים שותף היה לו להקב"ה במעשה בראשית', היינו שאם היה האדם נברא קודם לכן, היו הצדוקים טוענים שהוא סייע כביכול לקב"ה לברוא את השמים והארץ חלילה.

מאידך שינוי בשבת [דף קי"ט ע"ב] 'כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית שנאמר ויכולו אל תקרי ויכולו אלא ויכלו, וצריך עיון מדוע אין סתירה בין הדברים. עוד יש לברר מהו גדר ופשר השותפות כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית.

תשובות לשאלה מהגיליון הקודם

איתא "שלשה דברים מבטלים גזרות רעות, ואלו הם תפלה וצדקה ותשובה" (בראשית רבה, פ' מ"ד אות יב) וכן הוא בנוסח התפילה לר"ה וי"כ "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". ויש להתבונן, דבשלמא תשובה זה סיבה לביטול הגזירה כי האדם שב בתשובה לא מגיע לו העונש,

תשובות יש לשלוח לפקס שמוספר:
077-5558983

יש לכתוב את התשובות בכתב ברור, חובה לציין שם מלא, טלפון, ושם ישיבה. (ניתן לבקש שהשם המלא לא יפורסם)

לחולל פלאות בשיחת טלפון אחת

לא, לא באנו לבקש מכם תרומה ולהבטיח לכם רפואות וישועות תמורתן. באנו לדבר על 'מוקד הישיבה' ועל הפלאות שהוא מחולל בקרב בחורים שכל מה שהם היו צריכים זו רק עצה טובה שתעלה אותם על דרך המלך.

לאחרים. מי שמצליח להשיח את הדאגה מלבו אשריו ואשרי חלקו, אבל אם הוא לא מצליח לעשות זאת בצורה מושלמת, מוטב לו שישיח אותה לאחרים.

אבל זה לא נעים. זה קשה. לא כל דבר אפשר לספר לחברים. לא כל דבר אפשר לספר למשגיח או לאנשי הצוות החינוכי בישיבה. יש דברים שלא נעים לדבר עליהם.

מוקד הישיבה נמצא כאן בדיוק בשביל המקרים האלו. כמובן שלתחילה עדיף לפנות למשגיח או למגיד שיעור, הם מכירים אותך ויכולים לעזור לך בצורה טובה הרבה יותר. אבל אם אתה מתבייש מהם, אם אתה חושש שהם לא יבינו אותך, למה שלא תנסה להרים טלפון למוקד הישיבה? השיחה היא בחינם, אף אחד לא ינסה לשאול אותך מי אתה ובאיזו ישיבה אתה לומד. האנונימיות מוחלטת, והעצה שתקבל שווה זהב. היא יכולה לחולל פלאות.

סם אם אנחנו לא יכולים להתחייב שהפנייה למוקד הישיבה אכן תעזור לך, (ברוב המקרים היא אכן עוזרת, אבל לא בכלם), אנחנו כן יכולים להתחייב שהפנייה למוקד הישיבה לא תזיק לך.

התשובה שלילית כמובן. המוקדנים לא נמצאים כאן כדי לפתור בעיות.

אז מה כן? רק להקשיב ולגלות אמפתיה בשפע? תמיכה פסיכולוגית ותו לא?

גם במקרה הזה התשובה היא שלילית.

המוקדנים נמצאים כאן כדי לפתוח שערים. הם לא יפתרו לכם את הבעיה, והם לא נמצאים כאן כדי להקשיב ולגלות אכפתיות. הם כאן כדי לייצג, להאיר ולפעמים גם להעיר. הם כאן כדי לפתוח את העיניים לבחור המשוחח עמו, לנקות לו את עדשות המשקפיים כביכול, ולאפשר לו להביט על המתחולל סביבו במבט אחר, נכון ונקי יותר.

רבים הם הבחורים שמתמודדים עם קשיים כאלו ואחרים, ומתביישים לדבר על זה. אף אחד לא אוהב להודות בכך שהוא לא מושלם. לפעמים קשה לבחור להודות בכך אפילו בינו ובין עצמו. "אני? אני לחוץ מזה שאף אחד לא יושב לידי בחדר האוכל? מה פתאום. אני האחרון שיילחץ. מה שבאשערט באשערט, אני סומך על הקב"ה שהוא לא שחח אותי חלילה והוא נותן לי בדיוק מה שמגיע לי!"

מילים כדורבנות! הלוואי כל כולנו אמונה וביטחון בדרגה גבוהה כל כך. אבל השאלה היא אם הביטחון הזה נובע מבפנים כלפי חוץ, או שהוא נאמר רק מן השפה ולחוץ.

"דאגה בלב איש ישיחנה", יודוע מאמר חז"ל שישיחנה מדעתו או ישיחנה

הטלפון מצלצל במרץ. המוקדן המנוסה שולח את ידו אל השפופרת ומשיב בקול שלו ורגוע: 'מוקד הישיבה שלום, במה אוכל לעזור?'. מהעבר השני של הקו מדבר בחור מישיבה גדולה. הוא קצת מבוגר, רוב החברים בשיעור שלו כבר התארוסו. חלקם אפילו התחתנו. הוא לא לחוץ ולא מודאג, הקדוש ברוך הוא מנהל את העולם, והרי זיווגו של אדם נקבע ארבעים יום קודם יצירתו. מה לו לדאוג? הבעיה שלו היא אחרת לגמרי. מצד אחד השיעור שלו כבר הפך קטן ומצומק והוא נותר כמעט ללא חברים, ומהצד השני לא נעים לו להתחיל ליזום פתאום קשר עם בחורים צעירים מהשיעורים הנמוכים יותר. ובכלל, הוא מרגיש כבר מבוגר מספיק כדי לקבל החלטות ולנהל אורח חיים עצמאי, והוא לא מבין למה בזמן שהחברים שלו כבר משלמים משכנתא הוא עדיין צריך לשמור על סדרי הישיבה ולציית לאנשי הצוות כאילו היה בחור בישיבה קטנה.

במרחק של חצי מטר מהמוקדן המנוסה יושב חברו הטוב. הלה שקוע בעיצומה של שיחה רצינית ומעמיקה עם בחור צעיר בין 13 וחודשיים, שמרגיש שהעול הכבד של הלימודים בישיבה מאיים להכריע אותו. לפני שלוש חודשים הוא עוד היה משתובב עם חבריו בהפסקות, ופתאום מצפים ממנו שיהיה רציני כל היום, יתנהג בצורה בוגרת וימלא את כל הסדרים בלימוד רצוף ומעמיק.

חלקכם בוודאי שואלים מה זה יעזור להם, לבחורים האלו. וכי מה יעשה המוקדן? הוא יפתור להם את הבעיה? פתאום יהפוך הבחור הצעיר לרציני ובוגר? אולי המוקדן יהפוך את הבחור מישיבה גדולה לצעיר יותר בשנה או שנתיים כדי שיהיו לו חברים בני גילו?

אנחנו במוקד הישיבה לעזרתך בכל עני ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של מוקד הישיבה לעזרתך בכל יום בשעות הערב.

1-800-20-18-18

בין השעות: 7:30-10:30 בערב
או בטל: 073-7078388

קשה לך?
זקוק לעזרה?

אלו שנותרו בין הצללים

נקודת מבט

מכרעת. אל תהי התרומה הזו קלה בעיניכם. זוהי תרומה חשובה לא פחות ואפילו הרבה יותר מתרומה כספית או גשמית. זוהי תרומה שתסייע להם לשמח, ליהנות, להתחבר עם אנשים ולהביא לידי ביטוי את הכישורים והכישרונות החבויים בהם כל כך הרבה זמן, רק כי אף פעם לא היה להם אומץ לבטא אותם.

אל תהססו. אל תתלבטו. גשו אליהם ופשוט תתחילו לרומם אותם. לא בפעם אחת, לא בברוטליות. הבחורים האלו שבימים כמו בובות חרסין, אז בבקשה אל תדהרו לעברם כמו עדר פילים.

התחילו בצעדים קטנים, בהערות אגב שוליות, ולאט לאט תתקדמו, תטפסו עוד קצת, תעלו אותם אתכם אל מקום טוב יותר.

יעברו שנה או שנתיים, אתם תלמדו בישיבה אחרת, תתחתנו ותקימו בתים משלכם בס"ד. כבר לא תזכרו את אותם בחורים שעזרתם להם לצאת מהשוליים ולהתקדם לעבר המרכז החברתי. אבל הם, ובעיקר הקב"ה, לא ישכחו זאת לעולם.

שקטים ועדינים, מתביישים ורועדים כל אימת שהם נאלצים לנהל שיחה עם הבחורים החזקים בחברה. בעיניהם הם נדמים כמו חגבים קטנים, כאלו שאין להם זכות דיבור בפני אחרים. הם יודעים שיש להם מה לומר, שיש להם דעה שיכולה להישמע בין מגוון הדעות וההגיגים שמשמיעים האחרים. אבל אין להם את האומץ לעשות את הצעד הראשון אל מחוץ לכלא המדומה בו הם כלואים מאז היו ילדים קטנים.

אנחנו יכולים להתעלם מהם. לעבור על ידם כאילו לא היו קיימים. אנחנו עושים זאת כבר הרבה מאוד זמן, למה שפתאום נשנה את היחס אליהם?

אבל אנחנו יכולים גם לרומם אותם. להתייחס אליהם, ליזום שיחה קלילה מדי פעם, להכניס אותם לעניינים, לשתף אותם בפרויקטים קטנים או גדולים, לדאוג שהם יתמנו לתפקידים שונים בישיבה, לגשת אליהם עם שאלה יפה שעלתה במהלך הלימוד, ולנסות לשמוע אולי יש להם תירוץ גאוני שיפתור אותה על אתר.

אנחנו יכולים לעשות אתם צדקה וחסד, לעזור להם להתקדם קדימה ולתרום לביטחון העצמי שלהם תרומה

בכל מקום תמצאו אותם, את אנשי הצללים. הם נמצאים אתנו כאן, בעולם הזה. הם לבושים בדיוק כמו כולם, נראים כמו כולם, אבל הם לא באמת אתנו. הם נותרו בעולם הצללים.

בזמן שכולנו מדברים זה עם זה, לומדים בחברותא, מנהלים דיונים ערים בחדר האוכל ומקהילים קהילות במסדרון שבין חדר השיעורים לחדר האוכל, הם עומדים מהצד או יושבים בפניה נידחת. מתעסקים בשלהם ומדברים בקול שקט עם בחורים מהסוג שלהם.

גם בישיבה שלכם יש בחור כזה. אפילו שניים או שלושה. ברגע הראשון לא תצליחו לזהות אותו, כי אתם כנראה בקושי זוכרים שהוא קיים.

אבל הם קיימים, לכם פועם ורגשות עזים מצפים אותם. מדי בוקר הם באים לישיבה מלאים בתקווה שאולי היום ישתפר מעמדם בחברה. אולי היום ישימו אליהם לב, יכניסו אותם לעניינים וישאלו אותם מה דעתם בנושא כזה או אחר.

אבל זה לא קורה. הם נשארים שם, בעולם הצללים.

